

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W RZESZOWIE

LRZ.410.6.1.2024

Pan
Jerzy Jęczmienionka
Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej
w Rzeszowie

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Rzeszowie ul. Hetmańska 9, 35-045 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/080 Przeciwdziałanie przemocy domowej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie ¹ ul. Hetmańska 9, 35-045 Rzeszów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jerzy Jęczmienionka, Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie, od dnia 21 grudnia 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym współpraca z innymi podmiotami. 2. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, a także pozostałych programów z tego zakresu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych także przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Krzysztof Pakuła, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/49/2024 z 17 kwietnia 2024 r. (akta kontroli: tom I, str. 3-4)

---

¹ dalej także: ROPS lub Ośrodek.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2021-2023 ROPS realizował zadania Samorządu Województwa Podkarpackiego⁴ w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej⁵. Sposób organizacji ROPS pozwalał na odpowiednie wykonywanie zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy, zapisanych w regulaminie organizacyjnym ROPS. Pracownicy zajmujący się problematyką przemocy domowej posiadali wymagane wykształcenie i doświadczenie zawodowe.

ROPS współpracował z innymi podmiotami z terenu Województwa Podkarpackiego, w zakresie przeciwdziałania przemocy, opierając się głównie na zasadach wypracowanych w latach wcześniejszych. Zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi i Policją określone zostały m.in. w zawieranych umowach i porozumieniach. Środki finansowe przeznaczane na zadania ROPS związane z przemocą domową były adekwatne do potrzeb określonych w tym zakresie. Nie było konieczności odstępowania od realizacji zaplanowanych zadań.

Obowiązujące w okresie objętym kontrolą trzy Wojewódzkie Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie⁶, których zadania wpisywały się w zadania Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie⁷, prawidłowo identyfikowały cel główny w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Opracowanie Wojewódzkiego Programu na 2023 r. poprzedziła diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Województwa Podkarpackiego z 2021 i 2022 r. Wojewódzkie Programy przyjęte uchwałami Sejmiku Województwa Podkarpackiego⁸ na 2021 r. i 2022 r. były kontynuacją Programu na lata 2014-2020.

Przyjęte cele szczegółowe oraz wyodrębnione w ramach poszczególnych celów zadania były adekwatne do zdiagnozowanych potrzeb. Podejmowane zadania służyły osiągnięciu celów Programu, a przyjęte wartości docelowe wskaźników dotyczące poszczególnych celów i zadań⁹, umożliwiły ocenę stopnia ich realizacji.

ROPS realizował pozostałe zadania, o których mowa w art. 6 ust. 6 pkt 2-4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, jednak nie wywiązał się z dodanego w czerwcu 2023 r. obowiązku opracowania ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

ROPS nie dokonywał formalnej oceny i ewaluacji Wojewódzkich Programów do czego zobowiązywały zapisy Wojewódzkich Programów.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Samorząd Województwa lub Województwo.

⁵ Dalej także: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy lub uopp (Dz. U. z 2024 r. poz. 424). Do dnia 22 czerwca 2023 r. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535) dokonano również innych zmian przepisów uopp.

⁶ Dalej: także Program lub Wojewódzki Program.

⁷ Dalej: także Krajowy Program.

⁸ Dalej: Sejmik Województwa.

⁹ Wojewódzki Program na 2023 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym współpraca z innymi podmiotami

Opis stanu faktycznego

1.1. Zasady organizacji pracy ROPS w zakresie realizacji zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.

Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej¹¹, zadania pomocy społecznej w Województwie Podkarpackim wykonywał ROPS, będący samodzielną wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną, który podlegał bezpośrednio Zarządowi Województwa. W latach 2021-2023 zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w ROPS realizował Oddział Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie¹².

Zasady organizacji pracy ROPS w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej określał: statut, regulamin organizacyjny oraz zakresy obowiązków pracowników Oddziału Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy ROPS.

Zgodnie z § 3 statutu ROPS¹³, celem działania Ośrodka była realizacja zadań Samorządu Województwa m.in. w zakresie: profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie (obecnie domowej)¹⁴, organizowanie kształcenia, szkoleń dla kadr pomocy społecznej.

Zgodnie z założeniami Regulaminu Organizacyjnego ROPS¹⁵ do zadań Oddziału należało w szczególności:

- opracowanie, wdrażanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- opracowanie ramowego programu ochrony ofiar przemocy oraz ramowego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- współdziałanie z innymi organami administracji publicznej w działaniach dotyczących profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy;
- organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy.

W regulaminie organizacyjnym nie określono zadań dot. opracowania ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz organizowania obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm., dalej: ustawa o pomocy społecznej lub uops.

¹² Dalej także: Oddział lub Oddział Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy.

¹³ Statut ROPS nadany uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 grudnia 2006 r., zmieniony uchwałą Nr XVI/260/11 z dnia 28 listopada 2011 r. i uchwałą Nr XLIX/818/18 z dnia 29 stycznia 2018 r. i uchwałą Nr LVI/970/22 Sejmiku z dnia 28 grudnia 2022 r.

¹⁴ Termin przemocy domowej wprowadzony ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535) od dnia 22 czerwca 2023 r., wcześniej funkcjonował termin - przemocy w rodzinie.

¹⁵ Regulamin organizacyjny ROPS przyjęty uchwałą Nr 407/8538/18 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 13 marca 2018 r., zmieniony uchwałami: Nr 459/9624/18 z dnia 7 sierpnia 2018 r., Nr 27/701/19 z dnia 5 marca 2019 r. i Nr 90/2188/19 z dnia 22 października 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, w Oddziale zatrudnionych było troje pracowników, z których zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej realizowały dwie osoby (kierownik oraz starszy inspektor). Ponadto pod nieobecność wymienionych pracowników w zastępstwie zadania realizował trzeci pracownik Oddziału (od 1 kwietnia 2022 r.). Osoby te miały przypisane w swoich zakresach czynności realizację zadań z obszaru przeciwdziałania przemocy. Pracownicy Oddziału posiadali wymagane wykształcenie i doświadczenie zawodowe.

(akta kontroli: tom I, str. 5-117)

Dyrektor ROPS wśród barier i ograniczeń (prawnych, organizacyjnych i finansowych) w skutecznej realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej podał:

- *niewielką liczbę organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁶ realizujących na terenie Województwa Podkarpackiego działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (domowej), a co za tym idzie mała liczba ofert składanych przez ww. podmioty w odpowiedzi na ogłaszane przez Zarząd Województwa Podkarpackiego otwarte konkursy ofert oraz w trybie pozakonkursowym – zgodnym z art. 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.*
- *niewielką liczbę specjalistów/firm zajmujących się realizacją szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.*

(akta kontroli: tom I, str. 39-43)

1.2. Współpraca ROPS z innymi podmiotami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zgodnie z § 3 statutu ROPS, celem działania Ośrodka jest realizacja zadań Samorządu Województwa w zakresie polityki społecznej, m.in. w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym powierzonych na podstawie porozumień i umów. Według § 7 pkt 1 i 2 statutu ROPS, do zadań Ośrodka należy m.in. współpraca z organizacjami pozarządowymi, organizowanie kształcenia oraz szkolenia kadr pomocy społecznej. W statucie nie określono szczegółowych zasad współpracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej z innymi podmiotami. Zasady realizacji zadań określone były w zawartych umowach i porozumieniach.

W latach 2021-2023, ROPS przy realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (domowej) współpracował z: Komendą Wojewódzką Policji w Rzeszowie¹⁷, Podkarpackim Urzędem Wojewódzkim, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, miejskimi oraz gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkami wsparcia i interwencji kryzysowej oraz organizacjami pozarządowymi.

Współpraca z ww. podmiotami polegała na udziale przedstawicieli tych instytucji w zespołach roboczych do opracowania projektów wojewódzkich programów, w tym programów przeciwdziałania przemocy oraz w szkoleniach i konferencjach organizowanych przez ROPS.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, prowadzona była poprzez dofinansowanie realizacji zadań publicznych określonych w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w oparciu o przepisy ww. ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*.

---

¹⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 571.

¹⁷ Dalej także KWP.

Samorząd Województwa zlecał organizacjom pozarządowym realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej, w tym przeciwdziałania przemocy. Działalność statutowa tych organizacji była zgodna z zakresem zleczanych zadań.

W 2021 r. prowadzono współpracę z 6 organizacjami pozarządowymi, w ramach której zrealizowano łącznie 9 zadań o wartości 151 537,50 zł, wsparciem objęto łącznie 721 osób, w tym 573 osoby z rodzin doświadczających przemocy oraz 148 przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. W ramach zleczonych zadań przeprowadzono również badanie ankietowe w celu diagnozy zjawiska przemocy na terenie Województwa, badaniem ankietowym objęto 1500 osób¹⁸.

W 2022 r. prowadzono współpracę z 5 organizacjami pozarządowymi, w ramach której zrealizowano łącznie 9 zadań o wartości 137 025 zł, wsparciem objęto łącznie 433 osoby, w tym 303 osoby z rodzin doświadczających przemocy oraz 130 przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. W ramach zleczonych zadań przeprowadzono również badanie ankietowe w celu diagnozy zjawiska przemocy na terenie Województwa, badaniem ankietowym objęto 1500 osób¹⁹.

W 2023 r. prowadzono współpracę z 5 organizacjami pozarządowymi, w ramach której zrealizowano łącznie 9 zadań o wartości 181 477,66 zł (w tym 2 w trybie pozakonkursowym), wsparciem objęto 1562 osoby, w tym 1358 osób z rodzin doświadczających lub mogących doświadczać przemocy, oraz 204 przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

ROPS w ramach ww. współpracy wspierał zadania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy, zwiększające skuteczność oddziaływań wobec osób stosujących przemoc oraz szkoleniowe, w tym m.in. takie zadania jak: *Razem przeciwko przemocy* – zajęcia socjoterapeutyczne i profilaktyczne zapobiegające agresji dzieci, *Mamo Tato Kochacie Mnie?* – zajęcia dla rodziców, w ramach których mogli podnieść swoje zdolności wychowawcze, co do wychowania dzieci bez przemocy, *Rodzinnie - bez przemocy* – działania służące wzmocnieniu więzi rodzinnych (pikniki, konkursy, warsztaty, spotkania z terapeutą), *Uratuj relacje, ochroń rodzinę - kontroluj złość* – prowadzenie punktów konsultacyjnych dla mężczyzn z trudnościami w kontrolowaniu emocji i zachowaniami przemocowymi, *Stop Przemocy* – program profilaktyczny dla uczniów mający na celu wspomagać uczniów w zakresie przeciwdziałania przemocy, *Program przeciwdziałający rozwojowi zachowań przemocowych u młodzieży Pokonaj lęk i złość, Nie daj się wypalić jak FENIKS edycja 5* – szkolenia dla przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, w tym członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych z terenu woj. podkarpackiego.

Współpraca ROPS z organizacjami pozarządowymi prowadzona była w oparciu o Program Współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok: 2021, 2022 i 2023, przyjmowany corocznie przez Sejmik Województwa.

W latach 2021-2023 ROPS zawierał formalne porozumienia o współpracy z KWP, które dotyczyły także tematyki przeciwdziałania przemocy. W okresie objętym kontrolą, na podstawie uchwał Zarządu Województwa, zawarto trzy porozumienia z KWP w zakresie profilaktyki uzależnień. W ramach zawartych porozumień wspólnie przeprowadzono w roku 2021, 2022 i 2023 m.in.: *Wojewódzki konkurs plastyczny dla*

¹⁸ Diagnoza uwzględniająca dane zastane z terenu Województwa oraz badania społeczne mieszkańców z terenu pięciu powiatów (powiat: dębicki, jasielski, łańcucki, mielecki i rzeszowski).

¹⁹ Diagnoza uwzględniająca dane zastane z terenu Województwa oraz badania społeczne mieszkańców z terenu pięciu powiatów (powiat: leżajski, przemyski, przeworski, stalowowolski i tarnobrzeski).

dzieci i młodzieży „Bezpieczne wakacje” oraz Wojewódzki konkurs na profilaktyczny spot filmowy.

Celem współorganizowanych konkursów było edukowanie i uwrażliwienie na właściwe zachowania w różnych sytuacjach społecznych.

Zgodnie z regulaminem obu konkursów tematyka zgłaszanych prac konkursowych dotyczyła szeroko rozumianego bezpiecznego zachowania w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu młodego pokolenia, a prace plastyczne jak i spoty filmowe dot. m.in. tematyki agresji i przemocy, w tym przemocy w sieci i przemocy rówieśniczej.

W konkursie „Bezpieczne Wakacje” udział brało ok. 200 osób rocznie, z których komisja konkursowa wyłaniała 9 laureatów, po trzech z każdej kategorii wiekowej.

W konkursie na profilaktyczny spot filmowy wpłynęło: w 2021 r. – 19 spotów, w 2022 r. – 14 spotów i w 2023 r. – 17 spotów.

Spośród złożonych spotów filmowych komisja konkursowa każdego roku wyłoniła po 3 laureatów nagród.

Dyrektor ROPS wyjaśnił, że: *podejmowaną współpracę z innymi podmiotami określa jako skuteczną i adekwatną do potrzeb w tym zakresie. Dodatkowo w latach objętych kontrolą ROPS podejmował szereg nieformalnych inicjatyw z instytucjami z terenu Województwa Podkarpackiego w zakresie przeciwdziałania przemocy.*

(akta kontroli: tom I, str. 118-198, 328; tom II, str. 254-292)

1.3. Zabezpieczenie środków finansowych na zadania związane z przemocą domową.

W okresie objętym kontrolą, zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy, realizowane były przez ROPS ze środków własnych Samorządu Województwa oraz budżetu państwa w formie dotacji celowej przekazywanej przez Wojewodę na dofinansowanie organizowania szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy.

Środki na realizację ww. zadań zaplanowano i zabezpieczono w budżecie Samorządu Województwa w dziale 852 *Pomoc Społeczna*, rozdział 85205 *Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie*.

Środki z budżetu państwa, określone w ustawach budżetowych na lata 2021-2023, przekazywane były przez Wojewodę w formie dotacji celowej na realizację szkoleń w kwocie po 100 000 zł rocznie. W 2021 r. w trakcie roku dokonano zmniejszenia planu dotacji celowej o 39 280 zł z uwagi na brak ofert na organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy.

Według klasyfikacji budżetowej środki te zostały ujęte w ramach działu 852 *Pomoc społeczna*, rozdział 85205 *Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie* i § 2230 *Dotacja celowa z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych samorządu województwa*²⁰.

W latach 2021-2023 w ROPS na działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej zaplanowano i wydatkowano następujące środki:

- w 2021 r. – zaplanowano 200 000 zł (w tym 100 000 zł z dotacji celowej), z których wydatkowano 151 537,50 zł, tj. 75,8%;
- w 2022 r. – zaplanowano 200 000 zł (w tym 100 000 zł z dotacji celowej), z których wydatkowano 137 025 zł, tj. 68,5%;

²⁰ Tj. zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.).

- w 2023 r. – zaplanowano 200 000 zł (w tym 100 000 zł z dotacji celowej), z których wydatkowano 181 477,66 zł, tj. 90,7%.

Przy planowaniu środków na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej brano pod uwagę w szczególności wykonanie (koszty) realizacji ww. zadania w latach poprzednich. W 2021 r. w trakcie roku dokonano zmniejszenia planu dotacji celowej o 39 280 zł z uwagi na brak ofert na organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy. Wykonanie wydatków w stosunku do planu po zmianach w 2021 r. wyniosło 94,3%.

Przyczyną niższego niż planowano wykonania wydatków w poszczególnych latach były oszczędności przy realizacji zadań oraz brak ofert w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na których dofinansowanie zabezpieczono środki w budżecie.

Ponadto, ROPS²¹ w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 stycznia 2022 r. realizował projekt partnerski pt. *Kompetencje plus*, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Wiedza Edukacja Rozwój, działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna. W ramach tego projektu przeprowadzono w 2021 r. i 2022 r. cztery jednodniowe szkolenia pn. *Niebieska karta – zmiany prawne*, których koszt wynosił łącznie: 4 528 zł. Szkolenia zostały przeprowadzone przez pracownika Oddziału Projektów i Funduszy ROPS.

(akta kontroli: tom I, str. 39-43, 199-327, tom II, str. 254-292)

Prowadzona ewidencja księgową pozwalała na ustalenie jakie były koszty i źródła finansowania zadań własnych Samorządu Województwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy (dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa, środki: własne, europejskie, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót hurtowy alkoholem²²).

W latach 2021-2023 nie występowało o wsparcie realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Wydatki na realizację zadań, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, były ujmowane w rozdziale 85205 klasyfikacji budżetowej, § 2360²³, z wyjątkiem wydatków poniesionych na realizację czterech jednodniowych szkoleń w latach 2021-2022 w ramach projektu partnerskiego pt. *Kompetencje plus*, współfinansowanego ze środków UE, pn. *Niebieska karta – zmiany prawne*, na kwotę 4 528 zł. Wydatki te zostały zaewidencjonowane w rozdziale 85295 *Pozostała działalność*.

Dyrektor ROPS wyjaśnił m.in., że ROPS rozpoczynając realizację projektu dokonał analizy dokumentacji konkursowej, wniosku o dofinansowanie, z których wynikało, iż projekt w całości dotyczy pozostałej działalności w zakresie pomocy społecznej, tj. rozdział 85295. Ponadto zostało to skonsultowane z wydziałem budżetu Jednostki Nadrzędnej - Urzędem Marszałkowskim. Zakwalifikowanie projektu do rozdziału 85295 podyktowane było jego realizowaniem jako całości zgodnie z jego zakresem tematycznym, zwłaszcza celem do osiągnięcia określonym w dokumentacji konkursowej.

(akta kontroli: tom I, str. 199-327)

²¹ Oddział Projektów i Funduszy.

²² Co umożliwiła art. 9³ ust. 1 w zw. z art. 9² ust. 1 w zw. z art. 9 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

²³ Dotacja celowa z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielona w trybie art. 221 ustawy o finansach publicznych, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego.

W latach 2021-2023 ROPS nie zgłaszał do Urzędu Marszałkowskiego potrzeb zwiększenia środków na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Dyrektor ROPS wyjaśnił, że *zgłaszane do projektu uchwały budżetowej potrzeby finansowe związane z działaniami ROPS w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie/domowej w latach 2021-2023 uwzględniane były w pełnym zakresie. Wszystkie zgłaszane potrzeby w ww. latach zostały uwzględnione. Ujęte w budżecie Województwa Podkarpackiego w latach 2021-2023 środki finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie/domowej były adekwatne do określonych/zidentyfikowanych potrzeb w tym zakresie. Nie było konieczności odstępowania od realizacji żadnych zadań.*

(akta kontroli: tom I, str. 199)

1.4. Nadzór nad działalnością ROPS w sprawach związanych z przemocą domową.

W latach 2021-2023 ROPS nie był kontrolowany przez inne podmioty w zakresie zadań realizowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

W latach 2021-2023 Wydział Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego (PUW) zwracał się do ROPS o przedstawienie szczegółowych rozliczeń wydatkowanych środków przekazanych z budżetu Wojewody na dofinansowanie organizowania szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej²⁴. Rozliczenia te zostały przekazane do Wojewody terminowo.

Ponadto, ROPS dwukrotnie przekazał na prośbę Wydziału Polityki Społecznej PUW informacje o osobach realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, z podaniem imion i nazwisk oraz stanowisk służbowych tych osób, a także ich nr telefonów służbowych i adresów e-mail, tj. pismem z dnia 20 czerwca 2022 r. i 14 czerwca 2023 r.

(akta kontroli: tom I, str. 329-353)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Regulaminie organizacyjnym ROPS z opóźnieniem wprowadzono zadanie dot. opracowania ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz nie określono zadania dot. organizowania obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych, wprowadzonych ustawą z dnia 9 marca 2023 r. *o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw* - od dnia 22 czerwca 2023 r.

W trakcie kontroli NIK, tj. 28 maja 2024 r. Zarząd Województwa uchwałą Nr 7/150/24 wprowadził do Regulaminu organizacyjnego ROPS zadanie dot. opracowania ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową (§ 19 pkt 1 ppkt 2). Zadanie zostało wprowadzone do Regulaminu organizacyjnego ROPS, po upływie 11 miesięcy od zmiany ustawy w tym zakresie. Zadanie dot. organizowania obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych, zostało ujęte w Wojewódzkim Programie na lata 2024-2030 – w dniu 26 lutego 2024 r.

²⁴ Za 2021 r. - pismo znak: S-III.3112.7.4.2022.KU z dnia 9 lutego 2022 r., za 2022 r. - pismo znak: S- III.3112.7.4.2023.KG z dnia 23 stycznia 2023 r. oraz za 2023 r. - pismo znak: S-III.3112.7.1.2024.KG z dnia 26 stycznia 2024 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 3-4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy [w brzmieniu obowiązującym od dnia 22 czerwca 2023 r.] do zadań własnych samorządu województwa należy w szczególności:

- opracowywanie ramowych programów ochrony osób doznających przemocy domowej oraz ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a także ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.

Dyrektor ROPS wyjaśnił, że uchwałą Nr 7/150/24 z dnia 28 maja 2024 r. Zarząd Województwa Podkarpackiego zatwierdził zmiany Regulaminu Organizacyjnego ROPS. W §19 ww. Regulaminu określone zostały zadania Oddziału Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy, wśród nich m.in. opracowanie ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową (§19 pkt 1 ppkt 2). Realizacja obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych, o których mowa w art. 6 ust. 6 pkt. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej określona została w celu szczegółowym nr 4 zadanie 4.3. Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030. Opracowanie, aktualizacja i realizacja Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej ujęte zostało natomiast w §19 pkt 1 ppkt 1) Regulaminu Organizacyjnego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie.

(akta kontroli: tom I, str. 21-37, 354-376)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działalność Ośrodka w zbadanym obszarze. Sposób organizacji ROPS pozwalał na odpowiednie wykonywanie zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. Zadania te (z wyjątkiem jednego) zostały ujęte w regulaminie organizacyjnym Ośrodka. Pracownicy zajmujący się problematyką przemocy domowej posiadali wymagane wykształcenie i doświadczenie zawodowe. ROPS współpracował z innymi podmiotami z terenu Województwa Podkarpackiego w zakresie przeciwdziałania przemocy opierając się głównie na zasadach wypracowanych w latach poprzednich. Zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi i Policją określone zostały w zawieranych umowach i porozumieniach. Środki na zadania związane z przemocą domową zostały zaplanowane i zabezpieczone w budżecie Samorządu Województwa, z uwzględnieniem środków własnych i dotacji z budżetu państwa. Wielkość posiadanych środków była adekwatna do zaplanowanych zadań. Nie było konieczności odstępowania od realizacji zadań.

OBSZAR

2. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, a także pozostałych programów z tego zakresu.

Opis stanu faktycznego

2.1. Rozpoznanie i monitorowanie zjawiska przemocy domowej na terenie Województwa.

W latach 2021-2023 ROPS podejmował działania w celu rozpoznania zjawiska przemocy domowej występującego na terenie Województwa Podkarpackiego oraz potrzeb w zakresie przeciwdziałania tej przemocy.

ROPS w celu rozpoznania zjawiska przemocy domowej występującego na terenie województwa opierał się głównie na diagnozie zjawiska przeprowadzonej przez Podkarpacki Urząd Wojewódzki²⁵, na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, a także:

- danych pozyskanych od innych instytucji dot. skali zjawiska przemocy domowej, w tym: KWP, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Krajowego Centrum Przeciwdziałania Przemocy;
- danych własnych - zebranych w ramach corocznej oceny zasobów pomocy społecznej.

ROPS dysponował m.in. następującymi danymi w zakresie występowania zjawiska pomocy społecznej: liczbą niebieskich kart sporządzonych przez funkcjonariuszy Policji na terenie województwa w latach 2019-2023 z podziałem na miasto i wieś oraz z podziałem na poszczególne jednostki KMP i KPP²⁶; liczbą rodzin, w których występuje problem przemocy domowej; liczbą przypadków przemocy w rodzinie; liczbą osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc; liczbą osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą; częstotliwością występowania problemu przemocy domowej w województwie; najczęściej występującymi formami stosowanej przemocy; liczbą osób poszkodowanych w wyniku przemocy domowej; liczbą przyjaznych pokoi przesłuchań.

Ponadto ROPS dysponował wykazem Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wykazem Ośrodków Interwencji Kryzysowej na terenie województwa.

(akta kontroli: tom I, str. 377-489)

W latach 2021-2023 ROPS posiadał opracowane dwie diagnozy zjawiska przemocy domowej na terenie Województwa Podkarpackiego na rok 2021 i 2022. Diagnozy zostały opracowane przez Fundację Nowe Horyzonty w Warszawie w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w roku 2021 i 2022.

Celem dofinansowanych zadań było przeprowadzenie badania społecznego na terenie Województwa Podkarpackiego w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zbadanie skali, przyczyn oraz skutków tego zjawiska.

W wyniku realizacji zadań powstały diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie województwa:

- w 2021 r.: *Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Województwa Podkarpackiego*, uwzględniająca dane z województwa oraz badania społeczne mieszkańców z 5 powiatów (powiat leżajski, przemyski, przeworski, stalowowolski, tarnobrzewski). Łącznie w badaniach wzięło udział 1500 mieszkańców, z czego 1000 osób stanowiły osoby dorosłe a 500 osób było uczniami szkół podstawowych i ponadpodstawowych;

- w 2022 r.: *Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Województwa Podkarpackiego*, uwzględniająca dane z terenu województwa oraz badania społeczne mieszkańców z 5 powiatów (powiat: dębicki, jasielski, łańcucki, mielecki, rzeszowski). Łącznie w badaniach wzięło udział 1500 mieszkańców, z czego 1000 osób stanowiły osoby dorosłe a 500 osób było uczniami szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Podstawą opracowania diagnoz były dane statystyczne, ankiety oraz informacje od innych podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej. Opracowane diagnozy nie zawierały wniosków.

²⁵ <https://rzeszow.uw.gov.pl/ppd/ogolne-informacje>

²⁶ Komendy Miejskie Policji i Komendy Powiatowe Policji.

Dyrektor ROPS wyjaśnił m.in., że: ze względu na szczególną wrażliwość tematu przemocy, zarówno dla osób jej doświadczających, ale także osób ją stosujących, diagnoza zjawiska opiera się głównie na danych statystycznych pozyskiwanych od instytucji, udzielających wsparcia ww. osobom oraz ich analizie.

Przemoc domowa jest złożonym zjawiskiem a dokładny pomiar jego skali zarówno na świecie jak i w Polsce nie jest możliwy. Dzieje się tak z kilku powodów: oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, najczęściej bywa ona ukrywana w „czterech ścianach”, dodatkowo przemoc kamuflowana bywa innymi problemami rodzinnymi. Można jednak próbować oszacować skalę zjawiska przemocy domowej za pomocą dostępnych źródeł informacji. Są nimi między innymi statystyki Policji (przeprowadzone interwencje, uruchomione procedury „Niebieskiej Karty”) czy dane zbierane przez podmioty (instytucje i organizacje) udzielające pomocy specjalistycznej osobom doświadczającym przemocy domowej oraz prowadzące oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową, a także ogólnopolskie badania populacyjne.

Ważnym źródłem wiedzy o zakresie występowania przemocy w rodzinie/domowej są także ogólnie dostępne wyniki i raporty z badań prowadzonych w obszarze przemocy w rodzinie/domowej w ostatnich latach w Polsce, w tym pn. Ogólnopolska diagnoza infrastruktury wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz ocena skuteczności stosowanych form pomocy, zrealizowana na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

(akta kontroli: tom I, str. 378-489; tom II, str. 2-56)

Według danych przedstawionych w ww. diagnozach, liczba rodzin zamieszkujących Województwo Podkarpackie, w których rozpoznano występowanie problemu przemocy domowej, stale rosła w latach 2011-2018 (z 2362 rodzin do 5939 rodzin), od 2019 r. tendencja ta uległa zmianie. W 2020 r. liczba ta zmalała w porównaniu z 2018 rokiem o 12,5% (do 5199 rodzin). Liczba osób dotkniętych problemem przemocy wzrosła z 5042 osób (w 2011 r.) do 10 976 osób (w 2018 r.). W 2020 r. liczba osób dotkniętych problemem przemocy zmalała w porównaniu z 2018 rokiem o 19,5% (do 8835 osób).

W 2021 r. liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w porównaniu z rokiem 2018 zmniejszyła się o 21% (z 1024 do 810).

W przeprowadzonej w 2021 r. *Diagnozie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Województwa Podkarpackiego*, sformułowano następujące rekomendacje działań samorządu w zakresie profilaktyki i zwalczania zjawiska przemocy, w tym m.in:

- prowadzenie przedsięwzięć profilaktyczno-edukacyjnych w celu zwiększenia świadomości społecznej mieszkańców na temat występowania, przyczyn, następstw i reagowania na przypadki zjawiska przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań, w tym kampanii edukacyjno-informacyjnych na temat zapobiegania i przeciwdziałania zachowaniom przemocowym i przestępczym z użyciem nowoczesnych technologii komunikowania elektronicznego (cyberprzemoc),
- wspieranie i organizowanie przedsięwzięć profilaktyczno-edukacyjnych nakierowanych na mediację, polubowne rozwiązywanie konfliktów rodzinnych,
- wspieranie tworzenia i realizacji lokalnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy, w tym oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc,
- poszerzanie oferty pomocowej dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz wspieranie zwiększenia dostępności pomocy psychologicznej, socjalnej, medycznej i prawnej,

- upowszechnianie informacji o możliwościach i formach uzyskania pomocy, a także o podmiotach publicznych i niepublicznych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy,
- umożliwienie stałego podnoszenia kompetencji zawodowych personelu realizującego zadania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w szczególności organizowanie szkoleń, warsztatów i webinarów w oparciu o wytyczne Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych, Grup Roboczych, jednostek pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych, służby więziennej, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowych, Centrów Usług Społecznych,
- zapewnienie warunków do integrowania i koordynowania działań podejmowanych na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie pomiędzy różnymi podmiotami lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w szczególności w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wymiany dobrych praktyk i doświadczeń;
- dalsze monitorowanie skali występowania zachowań związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie na terenie województwa, w tym w szczególności procedury Niebieskie Karty, wszczętych i zakończonych postępowań w sprawie przestępstwa znęcania się, wydanych nakazów i zakazów w rozumieniu art. 15aa ustawy o Policji;
- monitorowanie losów ministerialnego projektu ogłoszonego 30 września 2021 r. odnośnie daleko idącej nowelizacji systemu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (nr wykazu UD 296), a w razie wejścia w życie projektowanych zmian, ich wdrożenie w relewantnych instytucjach Województwa Podkarpackiego.

W Diagnozie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Województwa Podkarpackiego, przeprowadzonej w 2022 r. sformułowano działania, które zostały zalecone do zrealizowania przez władze samorządu w zakresie profilaktyki i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie, w tym: działania profilaktyczne i edukacyjne, działania informacyjne, podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry, ulepszanie i koordynowanie oferty pomocowej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, monitorowanie zjawiska przemocy i ewaluacja działań, monitorowanie i wdrażanie zmian prawnych, interdyscyplinarność działań.

ROPS wykorzystał ww. rekomendacje i działania wynikające z przeprowadzonych diagnoz m.in. przy opracowywaniu Wojewódzkiego Programu na 2023 r. oraz na lata 2024-2030.

(akta kontroli: tom II, str. 2-56, 205-253)

Dyrektor ROPS wyjaśnił, m.in. że: *rekomendacje oraz działania określone w diagnozach były wykorzystywane i mają swoje odzwierciedlenie w zadaniach, jakie Zespoły Robocze, formułowały do realizacji w celach szczegółowych Wojewódzkiego Programu na 2023 r. oraz na lata 2024-2030 np. w Wojewódzkim Programie na 2023 r.: zadanie 1.2. dotyczy przeprowadzenia kampanii społecznych, które: obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiają jej stosowanie; opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania; promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władze rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę; promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronie i pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz interwencji wobec osób stosujących przemoc; uwrażliwiają na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom takim jak: przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc, które mogą korelować ze stosowaniem*

przemocy w rodzinie. Ww. zadanie spójne jest z wytyczną określoną w diagnozie dot. podejmowanych działań, w tym kampanii edukacyjno-informacyjnych na temat zapobiegania i przeciwdziałania zachowaniom przemocowym i przestępczym z użyciem nowoczesnych technologii komunikowania elektronicznego. Zadanie 1.3. dotyczące przeprowadzenia działań edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie spójne jest z rekomendacją dot. prowadzenia przedsięwzięć profilaktyczno-edukacyjnych w celu zwiększenia świadomości społecznej mieszkańców na temat przyczyn, następstw i reagowania na przypadki zjawiska przemocy.

(akta kontroli: tom I str. 396-400)

W opracowanych diagnozach nie zidentyfikowano ograniczeń i barier związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej (np. dotyczące uregulowań prawnych czy ograniczonych środków finansowych), które utrudniały albo uniemożliwiały skuteczne działania w tym zakresie.

Dyrektor wyjaśnił, że ROPS zidentyfikował w 2023 r. problem dotyczący możliwości przeprowadzenia przez samorzady województw obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych o których mowa w art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zidentyfikowany problem dotyczył zarówno kwestii obowiązującego uregulowania prawnego związanego z terminowością, jak i ograniczeń finansowych, które w naszym przekonaniu uniemożliwiają realizację ww. zadania ustawowego w pełnym zakresie. Wnioski wraz z propozycjami rozwiązania ww. problemu ROPS zgłosił na etapie konsultacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

(akta kontroli: tom I, str. 396-400)

2.2. Opracowanie i realizacja wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy.

W latach 2021-2023 ROPS opracował i realizował trzy wojewódzkie programy przeciwdziałania przemocy, tj.:

- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, który stanowił kontynuację Wojewódzkiego Programu na lata 2014 – 2020, przyjęty uchwałą Nr XXXII/543/21 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 15 lutego 2021 r.²⁷;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022, który stanowił kontynuację Wojewódzkiego Programu na lata 2014 – 2020 i rok 2021, przyjęty uchwałą Nr XLIII/730/21 Sejmiku z dnia 28 grudnia 2021 r.²⁸;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023, przyjęty uchwałą Nr LIX/1022/23 Sejmiku z dnia 27 marca 2023 r.²⁹.

Powyższe Programy opracowane zostały przez zespoły robocze powołane uchwałami Zarządu Województwa. W skład zespołów wchodziły przedstawiciele kluczowych instytucji i organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Województwa, w tym Policji, oświaty, służby zdrowia, organizacji pozarządowych.

²⁷ Uchwała Nr XXXII/543/21 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 15 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (kontynuacja WPPPwR na lata 2014-2020).

²⁸ Uchwała Nr XLIII/730/21 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (kontynuacja WPPPwR na lata 2014-2020 i rok 2021).

²⁹ Uchwała LIX/1022/23 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023.

Projekty wojewódzkich programów poddane zostały konsultacjom społecznym. Konsultacje prowadzone były na podstawie § 3 uchwały Nr III/28/10 Sejmiku z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego³⁰, w związku z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Adresatami konsultacji były organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz dodatkowo jednostki samorządu terytorialnego.

W dniu 26 lutego 2024 r. Sejmik Województwa uchwałą Nr LXXI/1226/24 przyjął opracowany przez ROPS, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych, Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

W ww. Wojewódzkich Programach określono m.in.: najważniejsze problemy związane z przemocą domową, zasoby instytucjonalne, cel główny i cele (zadania) szczegółowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań, harmonogram oraz sposób realizacji programów, w tym wskaźniki realizacji założonych celów, podmioty odpowiedzialne za realizację programu, sposób monitorowania realizacji programów, źródła finansowania (środki własne, dotacje celowe).

Celem głównym Wojewódzkich Programów było zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Województwie Podkarpackim. Program określał również cele szczegółowe, którym przypisano odpowiednie zadania mające doprowadzić do realizacji przyjętych założeń. W Programach uwzględnione zostały działania: profilaktyczne i edukacyjne, których celem było uwrażliwienie społeczeństwa na występujące zjawisko przemocy. W Programie na 2021 r. i 2022 r. nie określono docelowej wartości wskaźników stopnia realizacji celów (tylko ich nazwę).

Zadania w Wojewódzkich Programach zostały opracowane na podstawie kierunków i rodzajów zadań przewidzianych w Krajowych Programach obowiązujących w okresie objętym kontrolą.

(akta kontroli: tom II, str. 57-253, 465-467)

Założenia i dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy domowej na terenie województwa przyjęte w realizowanych przez ROPS Programach na 2023 r. oraz na lata 2024-2030 były zbieżne z aktualnymi diagnozami w tym zakresie, którymi dysponował ROPS. Programy na 2021 r. i 2022 r. stanowiły kontynuację Programu na lata 2014-2020 i dane statystyczne w nich zawarte nie były aktualizowane. Określone w tych Programach cele i zadania do realizacji były spójne z obowiązującymi w tych latach Krajowymi Programami Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Z-ca Dyrektora ROPS wyjaśniła, że w związku z faktem, iż Wojewódzkie Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2021 i 2022 stanowiły kontynuację Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy domowej nie były w nich aktualizowane, natomiast określone w Programach cele i zadania do realizacji, tj. założenia programu pomimo braku aktualizacji, były spójne z obowiązującymi wówczas Krajowymi Programami Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na 2023 r. oraz Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030

³⁰ Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2011 r. Nr 1, poz. 2.

zawierają aktualne dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy domowej na terenie Województwa Podkarpackiego i są zbieżne z aktualnymi diagnozami jakimi dysponuje ROPS.

(akta kontroli: tom I, str. 396-400; tom II, str. 2-253)

W latach 2021-2023 ROPS monitorował realizację celów i zadań wynikających z Wojewódzkich Programów m.in. poprzez analizę sprawozdań złożonych przez podmioty realizujące zadania Programu oraz sporządzanie informacji z realizacji zadań w danym roku. Informacje te corocznie przedstawiane były Sejmikowi Województwa w dokumencie pn. *Informacja o realizacji zadań przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie.*

Ponadto, ROPS przysyłał corocznie sprawozdanie z realizacji Programu do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Informacja o wydatkowaniu środków na dofinansowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej w województwie przekazywana była PUW w Rzeszowie.

Informacje dotyczące realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy zawierały dane dotyczące m.in.:

- zaplanowanych i wykorzystanych środków finansowych na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w danym roku,
- otwartych konkursów ofert na realizację w danym roku zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym liczbę dofinansowanych zadań publicznych wraz z ich opisem,
- szczegółową informację dot. zadań publicznych dofinansowanych w trybie pozakonkursowym,
- liczbę osób objętych wsparciem,
- realizację poszczególnych celów szczegółowych Programu,
- przyczyny niewykonania planu wydatków.

Ww. informacje były corocznie zatwierdzane i przyjmowane przez Sejmik Województwa.

(akta kontroli: tom II, str. 254-292)

W latach 2021-2023 ROPS nie dokonywał ocen i ewaluacji Wojewódzkich Programów. Sporządzone przez ROPS informacje o realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w latach 2021-2023 nie zawierały wniosków.

Zgodnie z zapisami analizowanych Programów, Wojewódzki Program będzie monitorowany przez ROPS m.in. poprzez analizę sprawozdań złożonych przez podmioty realizujące zadania określone w Programie. Raport z wykonania w danym roku programu i efektów jego realizacji przedstawiany będzie corocznie Sejmikowi Województwa. Ponadto, sprawozdanie z realizacji programu przesłane zostanie do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, a informacja o wydatkowaniu środków na dofinansowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy do PUW.

Program podlegał będzie ewaluacji, która dokonana zostanie przez ROPS. Wnioski z monitoringu i ewaluacji Programu będą stanowić podstawę do ewentualnej modyfikacji ujętych w nim celów i zadań oraz do opracowania nowych celów i zadań adekwatnych do sytuacji.

Z-ca Dyrektora ROPS wyjaśniła, że w *informacjach z realizacji zadań nie określono wniosków. Zawierano w nich natomiast informacje o tym w obrębie jakich celów określonych w Wojewódzkim Programie w danym roku nie udało się zrealizować zadań. Wśród najczęściej wymienianych powodów niewykonania zakładanego planu wskazać należy małą liczbę ofert jakie wpływały do ROPS w odpowiedzi na otwarty*

konkurs ofert na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w trybie pozakonkursowym.

akta kontroli: tom I, str. 396-400; tom II, str. 57-292)

2.3. Realizacja zadań wynikających z art. 6 ust. 6 pkt 2-4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 2-4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, do zadań własnych samorządu województwa należało:

- 1) *inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;*
- 2) *opracowywanie ramowych programów ochrony osób doznających ww. przemocy oraz ramowych programów korekcyjno-edukacyjnych i ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących tę przemoc;*
- 3) *organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.*

ROPS posiadał opracowane i uchwalone przez Sejmik Województwa programy, tj.:
- uchwałą Nr XLV/928/14 z dnia 22 kwietnia 2014 r. *Ramowy program ochrony ofiar przemocy w rodzinie;*
- uchwałą Nr XLV/926/14 z dnia 22 kwietnia 2014 r. *Ramowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.*

Zgodnie z zapisami ww. Programów, zostały opracowane w oparciu o obowiązujące akty prawne przez powołane przez Zarząd Województwa zespoły zadaniowe, w skład których wchodził przedstawiciele ROPS oraz instytucji i organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie województwa.

Projekty obu ww. dokumentów poddane zostały konsultacjom społecznym prowadzonym na podstawie § 3 uchwały Nr III/28/10 Sejmiku Województwa z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego.

Po uchwaleniu przez Sejmik Województwa ww. Programy udostępnione zostały przez ROPS na stronie internetowej³¹.

Ww. Programy zawierały m.in.: podstawowe założenia programu, podmioty realizujące program (jednostki organizacyjne pomocy społecznej, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy, organizacje pozarządowe, jednostki wymiaru sprawiedliwości i ochrony porządku publicznego, placówki oświaty, placówki służby zdrowia, komisje rozwiązywania problemów alkoholowych i inne podmioty), adresatów programu (osoby dotknięte przemocą), cel główny, działania i wskaźniki ewaluacji programu, zasady realizacji programu, ewaluacji i monitoringu oraz skład zespołu opracowującego program.

Programy zostały opracowane m.in. na podstawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz były spójne i kompatybilne z Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 oraz na rok 2021, 2022 i 2023.

Dyrektor ROPS wyjaśnił, że w okresie od dnia publikacji do ROPS nie wpłynęła żadna informacja ani wnioski dot. konieczności aktualizacji ww. dokumentów. W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która weszła w życie 22 czerwca 2023 r. ROPS podjął decyzję o aktualizacji treści ww. programów. Obecnie

³¹ www.rops.rzeszow.pl.

trwają prace dotyczące przygotowania projektów ww. dokumentów. Planowany termin przyjęcia nowych programów przez Samorząd Województwa Podkarpackiego to drugi kwartał 2024 r.

(akta kontroli: tom I, str. 377-400; tom II, str. 293-333)

ROPS nie posiadał opracowanego ramowego programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Dyrektor ROPS wyjaśnił m.in., że: obowiązek opracowania przez Samorząd Województwa ramowego programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową wprowadziła nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która weszła w życie 22 czerwca 2023 r. w związku z powyższym obecnie trwają prace dotyczące przygotowania projektu ww. dokumentu. Planowany termin przyjęcia przez Samorząd Województwa Ramowego Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową - to drugi kwartał 2024 r.

(akta kontroli: tom I str. 377-400)

W latach 2021 – 2023 ROPS organizował szkolenia dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym w 2023 r. (po nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) obowiązkowe szkolenia dla członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych.

W okresie objętym kontrolą ROPS dofinansował realizację następujących szkoleń:

- w 2021 r.: 4 szkoleń dla 148 uczestników, tj. przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych z terenu woj. podkarpackiego w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług, na łączną kwotę 60 370 zł;
- w 2022 r.: 7 szkoleń dla 149 uczestników, tj. przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług, na łączną kwotę 97 225 zł;
- w 2023 r.: 6 szkoleń dla 204 uczestników, tj. przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, w tym 83 osoby w ramach obowiązkowych szkoleń dla członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług, na łączną kwotę 112 600 zł.

W dniu 17 listopada 2023 r. Fundacja La Rosa, w wyniku kontroli przeprowadzonej przez ROPS, zwróciła na rachunek Ośrodka kwotę 4940 zł dotacji wykorzystanej po terminie określonym w umowie oraz należne odsetki w wysokości 1045 zł. Dotacja została udzielona Fundacji w 2022 r. na realizację szkoleń przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Szkolenia zostały przeprowadzone przez organizacje pozarządowe, w tym:

- 11 szkoleń zlecono po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych województwa na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- cztery szkolenia, których wartość szacunkowa nie przekroczyła kwoty 130 000 zł, zlecono w trybie zapytania ofertowego na podstawie § 8 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w ROPS – przyjętego Zarządzeniem nr 1/2021 Dyrektora ROPS z dnia 4 stycznia 2021 r.,

- dwa szkolenia zlecono w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³².

W latach 2021-2023 ROPS organizował szkolenia dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej w oparciu o obowiązujące *Wytyczne do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2021-2023*³³, wydane przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego – na podstawie art. 8 ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy. Realizowane przez ROPS w 2023 r. obowiązkowe szkolenia dla członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych były zgodne z *Wytycznymi do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych z dnia 30 października 2023 r.*

W 2023 r. przeszkolono 83 członków zespołów interdyscyplinarnych spośród 1621 wszystkich, w ramach obowiązkowych szkoleń dla członków zespołów interdyscyplinarnych.

Sposób naboru i selekcji uczestników szkoleń, reguły uczestnictwa w szkoleniu, warunki lokalowe określone były każdorazowo przez wnioskodawców w ofertach realizacji zadań publicznych i oceniane w ramach ogłaszanych przez Zarząd Województwa otwartych konkursów ofert na organizację szkoleń.

Szkolenia realizowane w trybie zapytania ofertowego (cztery szkolenia w 2022 r.) prowadzone były na podstawie *Regulaminu rekrutacji i udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2022 r.* wprowadzonego zarządzeniem Nr 41/2022 Dyrektora ROPS z dnia 26 października 2022 r. Warunki realizacji szkoleń oraz warunki lokalowe opisane były w zapytaniach ofertowych i szczegółowych warunkach przedmiotu zamówienia stanowiących załącznik do ww. zapytań i badane przy ocenie ofert. Szkolenia trwały minimum 24 godziny dydaktyczne, liczebność grup nie przekraczała 20 osób.

Zakres tematyczny organizowanych w latach 2021-2023 przez ROPS szkoleń pokrywał się z celami i założeniami obowiązujących Krajowych Programów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Wojewódzkich Programów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Dyrektor ROPS wyjaśnił, że *zainteresowanie organizowanymi przez ROPS szkoleniami oceniamy jako duże. W 2024 r. priorytetem dla ROPS będzie kontynuacja obowiązkowych szkoleń dla członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych.*

(akta kontroli tom I, str. 396-400; tom II, str.254-292, 334-367, 431-432)

W latach 2021-2023 ROPS w ramach realizowanego zadania dot. inspirowania i promowania nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej m.in. przesyłał do samorządów materiały informacyjne dot. przeciwdziałania przemocy. Ponadto przedstawiciele ROPS uczestniczyli dwa razy w roku w posiedzeniach działającej przy Wojewodzie, *Radzie Terenowej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym* oraz posiedzeniach *Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.*

³² Na podstawie uchwał Zarządu Województwa: Nr 542/11407/23 z dnia 14 listopada 2023 r. i Nr 546/11578/23 z dnia 5 grudnia 2023 r.

³³ Z dnia 20 kwietnia 2020 r. do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2020-2021 oraz z dnia 15 kwietnia 2022 r. do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2022-2023

Dyrektor ROPS wyjaśnił, że w ramach realizacji zadania własnego dot. inspirowania i promowania nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie/domowej ROPS w latach 2021 – 2023:

- zamieszczał regularnie na tablicy informacyjnej oraz stronie internetowej ROPS informacje oraz publikacje dot. tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- dystrybuował do samorządów gminnych i powiatowych oraz innych instytucji oraz osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie woj. podkarpackiego materiały informacyjne dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie/domowej (w tym materiały przygotowane w ramach realizowanego przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności BONA FIDES z Lublina projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonych Przepiętstwem jako narzędzie zwiększania efektywności świadczonej pomocy na rzecz pokrzywdzonych przestępstwem oraz im najbliższych”,
- uczestniczył w Radzie Terenowej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym,
- realizował działania przeciwko handlowi ludźmi (w tym uczestnictwo w Wojewódzkim Zespole ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi).

(akta kontroli tom I, str. 377-400, tom II, str. 419-432)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2021-2023 ROPS nie dokonywał formalnej oceny i ewaluacji Wojewódzkich Programów. Sporządzone przez ROPS informacje o realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w latach 2021-2023 nie zawierały wniosków. W Wojewódzkim Programie na 2021 r. i 2022 r. nie określono wartości docelowej wskaźników stopnia realizacji celów (tylko ich nazwę), co uniemożliwiało ocenę stopnia ich realizacji.

Zgodnie z zapisami analizowanych Programów, *Wojewódzki Program podlegał będzie ewaluacji, która dokonana zostanie przez ROPS. Wnioski z monitoringu i ewaluacji Programu będą stanowić podstawę do ewentualnej modyfikacji ujętych w nim celów i zadań oraz do opracowania nowych celów i zadań adekwatnych do sytuacji.*

Z-ca Dyrektora ROPS wyjaśniła, że w związku z faktem, iż *Wojewódzkie Programy w latach 2021-2023 realizowane były w planie rocznym, dodatkowo Programy na lata 2021 i 2022 nie zawierały wartości docelowych wskaźników, nie przeprowadzono w ww. okresie formalnej ewaluacji programów, a jedynie monitoring.*

(akta kontroli: tom I, str. 396-400; tom II, str. 57-292)

2. ROPS do dnia zakończenia kontroli NIK³⁴ nie wywiązał się z obowiązku opracowania ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, do czego zobowiązywał art. 6 ust. 6 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 3 ww. ustawy [w brzmieniu obowiązującym od dnia 22 czerwca 2023 r.], *do zadań własnych samorządu województwa należy w szczególności: opracowywanie ramowych programów ochrony osób doznających przemocy domowej oraz ramowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a także ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.*

³⁴ Tj. do 21 czerwca 2024 r.

Dyrektor ROPS wyjaśnił m.in., że: *obecnie trwają prace dotyczące przygotowania projektu ww. dokumentu. Planowany termin przyjęcia przez Samorząd Województwa Ramowego Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową - to drugi kwartał 2024 r.*

(akta kontroli tom I, str. 377-395; tom II, str. 293-333)

NIK wskazuje, że od dnia wejścia w życie nowelizacji ustawy o *przeciwdziałaniu przemocy* upłynęło ponad 11 miesięcy. Ustawodawca nie przewidział w tym zakresie dłuższego *vacatio legis*, należy więc przyjąć, że przystąpienie do realizacji nałożonych nią obowiązków, w tym opracowania *ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową*, powinno nastąpić niezwłocznie.

OCENA CZĄSTKOWA

Obowiązujące w okresie objętym kontrolą Wojewódzkie Programy prawidłowo identyfikowały cel główny w obszarze przeciwdziałania przemocy i wpisywały się w Krajowy Program. Opracowanie Programów poprzedziła sporządzona diagnoza zjawiska przemoc domowej na terenie Województwa, a przyjęte cele szczegółowe i zadania były adekwatne do zdiagnozowanych potrzeb. Realizowane zadania służyły wykonaniu celów Programu.

Monitorowanie programów odbywało się poprzez analizę sprawozdań złożonych przez podmioty realizujące zadania określone w Programie. Raport z realizacji w danym roku Programu przedstawiany był corocznie Sejmikowi Województwa.

ROPS nie dokonywał formalnej oceny i ewaluacji Wojewódzkich Programów do czego zobowiązywały zapisy Programów.

ROPS realizował zadania, o których mowa w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, jednak nie wywiązał się z dodanego w czerwcu 2023 r. obowiązku opracowania ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

Wnioski

1. Podjęcie działań w celu wprowadzenia do Regulaminu organizacyjnego ROPS wszystkich zadań własnych samorządu województwa wymienionych w art. 6 ust. 6 ustawy o *przeciwdziałaniu przemocy*.
2. Dokonywanie formalnej oceny i ewaluacji Wojewódzkich Programów, zgodnie z zawartymi w nich zobowiązaniami.
3. Opracowanie ramowych programów psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, o których mowa w art. 6 ust. 6 pkt 3 ustawy o *przeciwdziałaniu przemocy*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się

do dyrektora Delegatury w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 28 czerwca 2024 r.

Kontroler
Krzysztof Pakuła
główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p.o. Dyrektor
Stefan Gados

z up.
p.o. Wicedyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie
/-/
Stanisław Jarzyna